

بررسی تاثیر

اشتغال بکار دانشجویان پرستاری

در طی دوران تحصیل بر موفقیت تحصیلی آنان

در دانشکده‌های پرستاری و مامائی دانشگاه‌های علوم پزشکی

واقع در شهر تهران سال ۱۳۷۲

شهناز بوراکی

کارشناس ارشد پرستاری، مربی و عضو
هیئت علمی دانشکده پرستاری و مامایی انزلی

چکیده پژوهش:

پژوهش حاضر پژوهشی زمینه‌ای است و طی آن موفقیت تحصیلی دانشجویان پرستاری که بکار دانشجویی اشتغال داشته‌اند مورد سنجش و اندازه‌گیری قرار گرفته است. در این پژوهش، نمونه پژوهش همان جامعه پژوهش است و شامل ۱۶۹ نفر دانشجوی ترم هشتم رشته پرستاری مقطع کارشناسی دانشکده‌های پرستاری و مامائی علوم پزشکی می‌باشد که تعداد ۹۳ تن از آنان در طول دوران تحصیل بکار دانشجویی اشتغال داشته‌اند. اطلاعات حاصل از این پژوهش بیانگر این است که اشتغال بکار دانشجویی در طول دوران تحصیل بر موفقیت تحصیلی دانشجویان پرستاری شاغل بکار دانشجویی تاثیر نداشته

است (T=۰/۳۷)

مقدمه:

نیاز، پیچیده‌ترین فرآیند زندگی انسان می‌باشد. انسان نیازمند رفاه مادی است و خواهان امنیت می‌باشد. محتاج محبت و دوستی دیگران است به سایرین احترام می‌گذارد و می‌خواهد دیگران نیز به وی حرمت قائل گردند. دانشجوی پرستاری، انسانی است با تمامی نیازهای اساسی و تازمانیکه نیازهای خود او برآورده نشود قادر نیست دانش لازم را نسبت به کار خود بدست آورد (قابلیجو ۱۳۶۴ صفحه ۱۳۶) که آمار بدست آمده فوق (یعنی اشتغال بکار ۹۳ نفر دانشجویان بین ۱۶۹ نفر) می‌تواند این نظریه را تأیید نماید.

شرترز (۱۳۶۶) معتقد است دانشجویان، کار دانشجویی را به چندین دلیل انجام می‌دهند. بعضی از دانشجویان استقلال طلب بوده و می‌خواهند هزینه

زندگی خود را شخصاً تأمین نمایند. عده ای دیگر بدلیل اینکه محیط آموزشی را خیلی مفید و مؤثر نیافته اند و بالاخره بعضی دیگر به سبب اینکه مجبور به تأمین زندگی خود و حتی خانواده هستند بکار دانشجویی می پردازند. (صفحه ۵۷)

جلالی (۱۳۶۳) در مورد کارکردن دانشجویان در طول دوران تحصیل بر این عقیده است که دانشجویانی می توانند علاوه بر حاضر شدن در کلاسها و قبول مسئولیت در قبایل واحدهای درسی اخلا شده شغلی را در خارج قبول کنند که فارغ از هرگونه مشکل بوده و استعدادشان طبق گواهی آموزش و مربیان در سطح عالی باشد. (صفحه ۴۵۰)

شترترز (۱۳۶۶) معتقد است کار دانشجویی بر روی موفقیت تحصیلی دانشجویان تأثیر سوء دارد که این امر بدلیل عدم امکان شرکت کامل دانشجو در زندگی دانشجویی و شخصی می باشد زیرا دانشجویانی که بکار دانشجویی اشتغال می ورزند گاه در می یابند در امور درسی و سایر فعالیتهایی که بعد از ساعات درس باید انجام گیرد وقت کافی نداشته و بنابراین احساس می کنند جزئی از دانشکده نبوده و قسمتی از زندگی خود را از دست داده اند. (صفحه ۷۲).

بر این اساس پژوهشگر بر آن شد تا در مورد چگونگی تأثیر اشتغال بکار دانشجویان پرستاری در طی دوران تحصیل بر موقعیت تحصیلی آنان پژوهشی انجام دهد و امیدوار است که نتایج این پژوهش کمک مؤثری در افزایش بازدهی تحصیلی و کاهش احتمال افت تحصیلی دانشجویان پرستاری شاغل بکار دانشجویی نماید.

اهداف پژوهش: هدف کلی پژوهش، تعیین تأثیر اشتغال بکار دانشجویان در دوران تحصیل بر موقعیت تحصیلی آنان در دانشکده های پرستاری و مامائی واقع در شهر تهران بوده است.

فرضیه: اشتغال بکار دانشجویان پرستاری در طی دوران تحصیل بر موقعیت تحصیلی آنان تأثیر دارد.

چهارچوب پنداشتی و مروری بر مطالعات پژوهش:

چهارچوب پنداشتی این پژوهش بر اساس مفهوم پیشرفت تحصیلی در برنامه آموزش پرستاری استوار گردیده است و در این راستا نیز به بحث در پیرامون برنامه آموزش پرستاری و چگونگی ارزشیابی و همچنین موفقیت تحصیلی دانشجویان پرستاری پرداخته شده است.

تالاریک (۱۹۸۹) تحقیقی تحت عنوان بررسی تأثیر نگرش و موقعیت قبلی و ظرفیت هوشی در کسب موفقیت دانشگاهی انجام داده است. در این تحقیق ۱۸۱ نفر که ۱۷۸ نفر آنان دختر و ۳ نفر پسر بودند بعنوان گروه تجربی انتخاب شدند. ابزار جمع آوری اطلاعات در این مطالعه نتایج حاصل از تستهای (اف. دی. آی)^۱ و (سی. آ. آر)^۲ بوده است. نتایج تحقیق مشخص کرد که ارتباط مؤثری بین موفقیت تحصیلی و نگرش و توانایی دانشجویان وجود دارد. (صفحه ۲۷۰)

آشلی^۳ (۱۹۹۱) معتقد است مداخلات مؤثر در طول ترم تحصیلی باعث کسب موفقیت بیشتر در دانشجویان خواهد شد. وی تحقیقی تحت عنوان تأثیر مداخلات مؤثر جهت بهبود میزان موفقیت در دانشجویان با سابقه افت تحصیلی انجام داده است. در این پژوهش برای تعیین تأثیر مداخلات مؤثر بر موفقیت تحصیلی از روش آماری کای دو استفاده شد.

بین دو گروه دانشجویان که مداخلات مؤثر را دریافت نموده بودند با دانشجویان گروه شاهد اختلاف معنی دار وجود داشت. میزان موفقیت در گروه تجربی ۹۲/۹ درصد و در گروه شاهد ۵۰ درصد بوده است.

متدولوژی: این پژوهش، پژوهشی زمینه ای است. در این نوع پژوهش توجه پژوهشگر بیشتر به نکات و عوامل مهم و با معنی است که بصورتی در شناخت گذشته، حال یا مطالعه میزان تغییرات یک مورد خاص مؤثر است. در این پژوهش، نمونه

1. F.D.I = Field - dependence - independence

2. C.A.R = college - Aptitude - Rating

3. Ashley

کار دانشجویی در هر ماه و نوبت کاری نتایج نشان می‌دهد که دانشجویان شاغل اکثراً شبکار بوده و میزان ساعت کار ماهیانه حدود ۵۱ الی ۹۹ ساعت می‌باشد. (جداول شماره ۴ و ۵ و ۶)

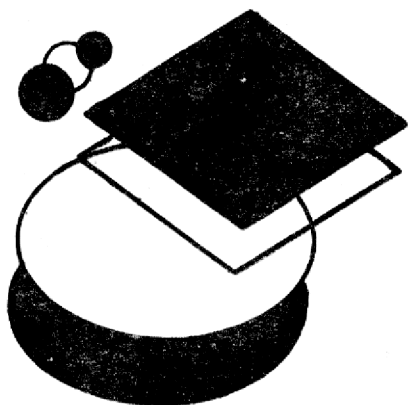
پیشنهادات: با توجه با اینکه نتایج این پژوهش حاکی از عدم تأثیر کار دانشجویی بر موفقیت تحصیلی دانشجویان می‌باشد پیشنهادات ذیل ارائه می‌گردد:

۱. بررسی سایر علل افت تحصیلی دانشجویان ضروری به نظر می‌رسد.

۲. پیشنهاد می‌گردد نحوه ارائه مراقبت‌های پرستاری در ضمن کار دانشجویی توسط دانشجویان مورد بررسی قرار گیرد.

۳. بررسی علل اشتغال بکار دانشجویان پرستاری.

۴. مقایسه کیفیت مراقبت‌های پرستاری ارائه شده توسط فارغ التحصیلان که در طول دوران تحصیل اشتغال بکار داشته‌اند با آنهایی که اشتغال بکار نداشته‌اند.

پژوهش، همان جامعه پژوهش است که شامل ۱۶۹ نفر دانشجویی ترم هشتم رشته پرستاری مقطع کارشناسی پیوسته دانشکده‌های پرستاری و مامایی دانشگاه‌های علوم پزشکی واقع در شهر تهران را تشکیل می‌دهند که تعداد ۹۳ تن از آنان در طول دوران تحصیل بکار دانشجویی اشتغال داشته‌اند.

روش گردآوری داده‌ها: در این پژوهش ابزار گردآوری داده‌ها پرسشنامه بوده و منابع کسب اطلاعات دانشجویان - کارنامه تحصیلی و فرمهای تقاضای کار دانشجویی بوده است.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها: در این پژوهش از آمار توصیفی بشکل استفاده از جداول مقایسه‌ای و توزیع فراوانی مطلق و نسبی - درصد، میانگین و انحراف معیار کمک گرفته شد و از بخش آمار استنباطی نیز از آزمون T و آزمون T زوج شده استفاده شد.

نتایج پژوهش: در ارتباط با هدف کلی این پژوهش که تعیین تأثیر اشتغال بکار دانشجویان پرستاری در طی دوران تحصیل بر موفقیت تحصیلی آنان در دانشکده‌های پرستاری و مامایی دانشگاه‌های علوم پزشکی در شهر تهران می‌باشد؛ اطلاعات حاصل، بیانگر این است که اشتغال بکار دانشجویی در طول دوران تحصیل بر موفقیت تحصیلی دانشجویان پرستاری تأثیر نداشته است ($T=0/37$) جدول شماره ۱.

در ارتباط با اهداف ویژه پژوهش، اولین هدف ویژه در خصوص تعیین مشخصات فردی و اقتصادی یافته‌ها، بیانگر آن است که اکثریت در گروه سنی ۲۳ سال قرار داشتند و زنان بیشترین درصد اشتغال بکار دانشجویی را به خود اختصاص داده و دانشجویان مجرد نسبت به متأهلین از درصد اشتغال بیشتری برخوردار بودند. (جداول ۲ و ۳)

در ارتباط با تعیین مشخصات کاری دانشجویان پرستاری شاغل، یافته‌ها بیانگر آن است که دانشجویان شاغل اکثراً در بخشهای جراحی و اورژانس بکار دانشجویی اشتغال داشته‌اند و در مورد میزان ساعت

جدول شماره ۱- توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان شاغل بکار دانشجویی ترم ۸ پرستاری دانشگاههای علوم پزشکی واقع در شهر تهران بر حسب میانگین معدل ترهای تحصیلی قبل و بعد از اشتغال بکار (۱۳۷۲)

بعد / قبل	۱۲-۱۲/۹	۱۳-۱۳/۹	۱۴-۱۴/۹	۱۵-۱۵/۹	۱۶-۱۶/۹	۱۷-۱۷/۹	۱۸-۱۸/۹	جمع
۱۲-۱۲/۹	۳	۲						۵
۱۳-۱۳/۹	۳	۵	۴	۲				۱۴
۱۴-۱۴/۹		۲	۲	۶	۳			۱۳
۱۵-۱۵/۹			۷	۴	۷			۱۸
۱۶-۱۶/۹			۳	۸	۷	۵		۲۳
۱۷-۱۷/۹				۳	۹	۵	۱	۱۸
۱۸-۱۸/۹						۲		۲
جمع	۶	۹	۱۶	۲۳	۲۶	۱۲	۱	۹۳

جدول فوق نشان دهنده توزیع فراوانی میانگین دانشجویان مورد مطالعه قبل و بعد از اشتغال بکار دانشجویی است. میانگین کل نمره این ۹۳ دانشجو قبل از اشتغال بکار ۱۵/۵۷ و میانگین کل نمره دانشجویان بعد از اشتغال بکار ۱۵/۵۱ است. همانطوریکه مشاهده می شود این اختلاف بسیار ناچیز است (۰/۰۶). آزمون آماری T زوج نیز نشان می دهد که این اختلاف از نظر آماری معنی دار نیست یعنی اشتغال بکار تأثیری در میانگین نمرات تحصیلی ندارد. $T=0/37$

جدول شماره ۲- توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان ترم ۸ پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی واقع در شهر تهران بر حسب جنس و اشتغال به کار دانشجویی (۱۳۷۲)

جمع		کار نمی‌کنند		کار می‌کنند		کار دانشجویی / جنس
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۳۹/۰۵	۶۶	۴۴/۷۴	۳۴	۳۴/۴۱	۳۲	مرد
۶۰/۹۵	۱۰۳	۵۵/۲۶	۴۲	۶۵/۵۹	۶۱	زن
۱۰۰	۱۶۹	۱۰۰	۷۶	۱۰۰	۹۳	جمع

جدول فوق نشان دهنده این است که ۶۵/۵۹ درصد شاغلین کار دانشجویی را زنان تشکیل می‌دهند و همچنین ۵۵/۲۶ درصد از دانشجویانی که کار نمی‌کنند زن هستند.

جدول شماره ۳- توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان ترم ۸ پرستاری دانشگاه‌های علوم پزشکی واقع در شهر تهران بر حسب وضعیت تأهل و اشتغال به کار دانشجویی (۱۳۷۲).

جمع		کار نمی‌کنند		کار می‌کنند		کار دانشجویی / وضعیت تأهل
		تعداد	درصد	تعداد	درصد	
۸۱/۶۵	۱۳۸	۹۲/۱۱	۷۰	۷۳/۱۱	۶۸	مجرد
۱۸/۳۵	۳۱	۷/۸۹	۶	۲۶/۸۹	۲۵	متاهل
۱۰۰	۱۶۹	۱۰۰	۷۶	۱۰۰	۹۳	جمع

جدول فوق نمایانگر آن است که اکثریت ۷۳/۱۱ درصد از دانشجویانی که کار می‌کنند مجرد هستند.

بخش	تعداد	درصد
کودکان	۲۳	۲۴/۷۴
داخلی	۱۶	۱۷/۴۱
جراحی	۳۲	۳۶/۵۵
زنان و زایمان	۱۰	۱۰/۷۵
آی. سی. یو	۱۵	۱۶/۱۳
اورژانس	۲۶	۲۷/۹۵
اداری	۸	۸/۶۱
جمع	۹۳	۱۰۰

جدول شماره ۴ - توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان ترم ۸ پرستاری شاغل بکار دانشجویی دانشگاههای علوم پزشکی واقع در شهر تهران بر حسب نوع بخش (سال ۱۳۷۲)

جدول فوق مشخص می نماید دانشجویان اغلب در بخشهای داخلی و جراحی اشتغال بکار دانشجویی دارند (۳۶/۵۵ درصد). بخش اورژانس با داشتن ۲۷/۹۵ درصد در مرحله بعدی قرار می گیرد. در بین بخشهای بالینی حداقل دانشجویان در بخشهای زنان و زایمان به کار اشتغال داشته اند و کمترین درصد دانشجویان در بخشهای اداری شاغل بوده اند.

ساعات کار در ماه	تعداد	درصد
۵۰	۸	۸/۶۰
۵۱-۹۹	۷۱	۷۶/۳۵
۹۹+	۱۴	۱۵/۰۵
جمع	۹۳	۱۰۰

جدول شماره ۵ - توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان ترم ۸ پرستاری شاغل بکار دانشجویی دانشگاههای علوم پزشکی واقع در شهر تهران بر حسب میزان ساعت کار در ماه (سال ۱۳۷۲).

جدول فوق نمایانگر آن است که اکثر دانشجویان شاغل ۵۱-۹۹ ساعت در ماه بکار دانشجویی اشتغال داشته اند (۷۶/۳۴).

نوبت کاری در ماه	تعداد	درصد
عصر	۸	۸/۶۱
شب	۶۹	۷۴/۱۹
در گردش	۱۶	۱۷/۲۰
جمع	۹۳	۱۰۰

جدول شماره ۶ - توزیع فراوانی مطلق و نسبی دانشجویان شاغل ترم ۸ پرستاری دانشگاههای علوم پزشکی واقع در شهر تهران بر حسب نوبت کاری (سال ۱۳۷۲)

جدول فوق مشخص می نماید که بیشترین درصد ۷۴/۱۹ دانشجویان شاغل در نوبت کاری شب بکار دانشجویی اشتغال داشته اند.

و فرانس:

- ۱- جلالی، مهدی. روان شناسی برای زیستن. چاپ دوم. اداره کل نگارش وزارت فرهنگ و هنر. چاپ سپهر سال ۱۳۶۳.
- ۲- نشر ترز بردس. بررسی و برنامه ریزی سازندگی تحصیلی و شغلی. ترجمه زندی پور، طیبه. انتشارات فردوس ۱۳۶۳.
- ۳- قابلجو، منیژه. بررسی میزان مهارتهای مدیریت بخش های بیمارستانهای منتخب مناطق چهار گانه شهر تهران و تأثیر آن بر کیفیت مراقبتهای پرستاری فارغ التحصیلان شاغل در بخش های همان بیمارستان، پایان نامه فوق لیسانس دانشکده پرستاری و مامایی علوم پزشکی، ایران ۱۳۶۴.

1. Ashley, Jane. "the effectiveness of an intervention to promote successful performance an Nelex-RN for Baccaualeate students at Risk for Failure". Journal of nursing Education. october 1991. pp 360-365.
- Talerezyk, Geraldine. Aptitude pervious Achivement and cognitive in nursing Education, June 1989. pp 265-270.